

Suvestinė redakcija nuo 1995-03-29 iki 1997-07-22

Įstatymas paskelbtas: Žin. 1993, Nr. [20-488](#), i. k. 0931010ISTA000I-164

LIETUVOS RESPUBLIKOS KOOPERATINIŲ BENDROVIŲ (KOOPERATYVŲ) ĮSTATYMAS

1993 m. birželio 1 d. Nr. I-164
Vilnius

Pakeistas teisės akto pavadinimas:

Nr. [I-823](#), 1995-03-21, Žin., 1995, Nr. 27-601 (1995-03-29), i. k. 0951010ISTA000I-823

I SKIRSNIS. BENDROJI DALIS

Lietuvos valstybė palaiko kooperacijos judėjimą, skatina kooperacijos veiklą, įteisina kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) nepriklausomumą.

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas reglamentuoja kooperacijos judėjimą, kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) ir jų sąjungų (asociacijų) steigimą, veiklos pagrindus, reorganizavimą, valdymą, kapitalo formavimą, pelno paskirstymą, likvidavimą.

2 straipsnis. Kooperacija ir kooperatinės bendrovės

Kooperacija – tai įstatymu pagrįstas pastangų ir išteklių sutelkimas jos dalyvių bendriems tikslams įgyvendinti. Tuo tikslu gali būti steigiamos kooperatinės bendrovės (kooperatyvai).

Kooperatinė bendrovė – tai grupės fizinių arba fizinių ir juridinių asmenų (toliau – narių) savanoriškai įsteigtas ūkinis subjektas, kurio kapitalo ir narių sudėtis yra kintama, skirtas narių ekonominiams, ūkiniams ir socialiniams poreikiams tenkinti, veikiantis narių iniciatyva ir rizika.

3 straipsnis. Kooperatinės bendrovės statusas

Kooperatinė bendrovė yra juridinis asmuo ir gali užsiimti veikla, kurios nedraudžia Lietuvos Respublikos įstatymai.

Pagal savo prievoles kooperatinė bendrovė yra ribotos turtinės atsakomybės ūkinis subjektas, kuris atsako tik turimu turtu ir neatsako už savo narių prievoles, nesusijusias su kooperatinės bendrovės veikla.

Kooperatinė bendrovė turi savo pavadinimą, kuris turi skirtis nuo Lietuvos Respublikoje įregistruotų įmonių pavadinimų. Jos pavadinime turi būti žodžiai „kooperatinė bendrovė“ arba „kooperatyvas“, taip pat žodžiai, nurodantys bendrovės veiklos pobūdį. Ginčus dėl bendrovės pavadinimo sprendžia teismas.

Kooperatinę bendrovę sudaro ne mažiau kaip trys fiziniai arba fiziniai ir juridiniai asmenys.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [I-823](#), 1995-03-21, Žin., 1995, Nr. 27-601 (1995-03-29), i. k. 0951010ISTA000I-823

II SKIRSNIS. KOOPERATINIŲ BENDROVIŲ STEIGIMAS IR JŲ TEISĖS

4 straipsnis. Steigėjai

Kooperatinės bendrovės steigėjais gali būti ne mažiau kaip penki Lietuvos Respublikos piliečiai, sukačę 18 metų, arba piliečiai ir juridiniai asmenys, įregistruoti Lietuvoje.

5 straipsnis. Įstatai

Kooperatinės bendrovės teisinis pagrindas yra šis įstatymas ir bendrovės įstatai, kuriuos parengia steigėjai ir priima steigiamajame susirinkime. Pagal šį įstatymą gali būti steigiamos pelno siekiančios ir jo nesiekiančios kooperatinės bendrovės.

Įstatus pasirašo visi kooperatinės bendrovės steigėjai. Įstatai tvirtinami notariškai.

Kooperatinės bendrovės įstatuose turi būti nurodyta:

- 1) kooperatinės bendrovės pavadinimas (firmos vardas), buveinės adresas;
- 2) kooperatinės bendrovės tikslas, ekonominės, ūkinės ar socialinės veiklos pobūdis;
- 3) veiklos trukmė, jei numatoma laikina kooperatinės bendrovės veikla;
- 4) stojamojo mokesčio ir pajaus dydis, įmokėjimo ir disponavimo juo tvarka, nepiniginių (turtinių) pajų įvertinimo tvarka;
- 5) kapitalo sudėtis, priklausomybė ir formavimas (įstatinio kapitalo dydis nenurodomas);
- 6) kooperatinės bendrovės steigėjų vardai ir pavardės bei jų adresai, o juridinių asmenų – pavadinimai ir adresai;
- 7) narystės sąlygos, narių teisės ir pareigos, jų atsakomybė pagal kooperatinės bendrovės prievoles;
- 8) valdymo ir kontrolės organai, jų rinkimo tvarka, teisės ir pareigos;
- 9) įstojimo į kooperatinę bendrovę, išstojimo ir pašalinimo iš jos tvarka;
- 10) narių ar įgaliotinių susirinkimų šaukimo ir balsavimo juose tvarka;
- 11) atskaitomybės sudarymo, tikrinimo ir priėmimo tvarka;
- 12) pelno ir nuostolių paskirstymo tvarka;
- 13) kooperatinės bendrovės likvidavimo tvarka.

Įstatuose gali būti ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymams neprieštaraujančių straipsnių, įteisinančių kooperatinės bendrovės veiklos pobūdį ir nustatančių narių turtinius ir kitus santykius bei kooperatinės bendrovės santykius su trečiaisiais asmenimis.

Įstatų pakeitimai ir papildymai įsigalioja nuo jų perregistravimo dienos.

6 straipsnis. Registravimas

Kooperatinė bendrovė registruojama aukštesniosios pakopos savivaldybėje Lietuvos Respublikos įmonių rejestro įstatyme nustatyta tvarka. Įstatinio kapitalo dydis įmonių rejestre neregistruojamas.

Registravimui pateikiami šie dokumentai:

- 1) pareiškimas dėl registravimo;
- 2) steigiamojo susirinkimo protokolo nuorašas ir steigimo sutartis (naujai steigiamoms kooperatinėms bendrovėms);
- 3) įstatai;
- 4) registravimo mokesčio sumokėjimą liudijantis dokumentas;
- 5) leidimas (licencija) užsiimti komercine-ūkine veikla, ekologinis pasas-leidimas, jei tai nustatyta Lietuvos Respublikos įstatymuose.

Steigimo sutartyje turi būti nurodyta:

- 1) steigėjai (vardai, pavardės, juridinių asmenų pavadinimai) ir jų adresai;
- 2) kooperatinės bendrovės pavadinimas;
- 3) steigėjų teisės ir pareigos steigiant kooperatinę bendrovę bei atsakomybė už įsipareigojimų nevykdymą;
- 4) kiekvieno steigėjo įnešamo pajaus dydis;
- 5) steigimo kaštų kompensavimas ir atlyginimas už steigimą;
- 6) ginčų tarp steigėjų sprendimo tvarka

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [I-823](#), 1995-03-21, Žin., 1995, Nr. 27-601 (1995-03-29), i. k. 0951010ISTA000I-823

Steigimo sutartį pasirašo visi steigėjai arba jų įgalioti asmenys. Ji turi būti patvirtinta notaro. Kooperatinės bendrovės steigimo sutartis yra viešas dokumentas.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [I-823](#), 1995-03-21, *Žin.*, 1995, Nr. 27-601 (1995-03-29), i. k. 0951010ISTA000I-823

Kooperatinė bendrovė nuo įregistravimo dienos įgyja juridinio asmens teises.

Savivaldybė per mėnesį nuo dokumentų pateikimo dienos privalo įregistruoti kooperatinę bendrovę. Atsisakius įregistruoti, turi būti nurodytos priežastys. Atsisakymas įregistruoti kooperatinę bendrovę gali būti apskūstas teismui Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

7 straipsnis. Kooperatinės bendrovės teisės

Kooperatinė bendrovė turi teisę:

- 1) užsiimti įstatuose numatyta veikla;
- 2) turėti sąskaitas Lietuvos Respublikos ir kitų valstybių bankuose;
- 3) valdyti jai priklausantį turtą, juo naudotis ir disponuoti pagal Lietuvos Respublikos įstatymus;
- 4) jungtis į kooperatinių bendrovių sąjungas (asociacijas);
- 5) sudaryti sandorius, prisiimti turtinius įsipareigojimus;
- 6) nustatyti savo produkcijos, darbų ir paslaugų kainas, įkainius ir tarifus, išskyrus valstybės reguliuojamus;
- 7) nustatyti savo organizacinę struktūrą, steigti skyrius ir kitus struktūrinius padalinius, taip pat steigti įmones, veikiančias pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

Kooperatinė bendrovė gali turėti ir kitų teisių, neprieštarujančių Lietuvos Respublikos įstatymams.

Kooperatinės bendrovės ginčai su nariais ir trečiaisiais asmenimis nagrinėjami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

III SKIRSNIS. KOOPERATINĖS BENDROVĖS NARIAI

8 straipsnis. Nariai

Kooperatinės bendrovės nariais gali būti nuolatiniai Lietuvos Respublikos gyventojai nuo 16 metų ir juridiniai asmenys, įregistruoti Lietuvoje. Kooperatinių bendrovių, kurių veiklos pobūdis – jaunimo poreikių tenkinimas (sporto, laisvalaikio organizavimo, techninės intelektualinės kūrybos, moksleivių maitinimo), nariais gali būti ir jaunesni kaip 16 metų asmenys jų tėvams (teisėtiems globėjams) sutikus. Tokių narių teisės ir pareigos nustatomos kooperatinės bendrovės įstatuose.

Stojantysis pateikia pareiškimą kooperatinės bendrovės valdybai (valdytojai). Nariai priimami kooperatinės bendrovės įstatuose nustatyta tvarka. Kooperatinės bendrovės nariai registruojami narių registre, nurodant nario vardą ir pavardę, gyvenamąją vietą, o juridinių asmenų – pavadinimą ir adresą, įstojimo ir išstojimo datą, pajaus ir jį naudojant naujai sukurtą turto, priklausančio nariui (jei tai numatyta įstatuose), dydį ir jo kitimą. Kooperatinėje bendrovėje juridiniam asmeniui atstovauja jo įgaliotas asmuo (įgaliotinis).

9 straipsnis. Narystės nutraukimas

Narystė kooperatinėje bendrovėje nutraukiama:

- 1) nariui išstojus;
- 2) nariui mirus;
- 3) pripažinus narį neveiksniu;
- 4) narį pašalinus;
- 5) panaikinus juridinį asmenį – kooperatinės bendrovės narį arba reorganizavus veiklą į tokią, kuri neatitinka kooperatinės bendrovės tikslų;
- 6) likvidavus kooperatinę bendrovę.

10 straipsnis. Išstojimas ir pašalinimas iš kooperatinės bendrovės

Kiekvienas kooperatinės bendrovės narys turi teisę išstoti iš kooperatinės bendrovės, pranešęs apie tai raštu. Išstojimo sąlygos ir tvarka nustatomos įstatuose.

Kooperatinės bendrovės atsiskaitymas su buvusiais nariais gali būti atidėtas iki kitų ūkinių metų atskaitomybės patvirtinimo. Tuo atveju buvęs narys lieka susijęs turтинiais santykiais su kooperatine bendrove iki kitų ūkinių metų pabaigos.

Narys gali būti pašalintas iš kooperatinės bendrovės, jei jis nevykdo nario pareigų, pažeidžia įstatus ar Lietuvos Respublikos įstatymus ir tuo padaro žalą kooperatinei bendrovei.

Nutarimą dėl nario pašalinimo iš kooperatinės bendrovės šio įstatymo nustatyta tvarka priima narių (įgaliotinių) susirinkimas. Jeigu pašalintasis narys nesutinka su tokiu nutarimu, jis turi teisę per tris mėnesius nuo nutarimo priėmimo kreiptis į teismą.

Išstojusiems ir pašalintiems nariams kooperatinė bendrovė grąžina pajų ir jį naudojant naujai sukurto turto dalį (jei ji priskirta nariams) bei išmoka jiems priklausančią už ūkinius metus skirstomo pelno dalį. Stojamasis mokestis negrąžinamas.

Mirusio nario įpėdiniais ir pripažinto neveiksniu nario globėjams, jeigu jie nėra kooperatinės bendrovės nariai ir neįstoja į ją įstatuose nustatyta tvarka, priklausančią pajų ir naujai sukurto turto dalis bei už ūkinius metus skirstomo pelno dalis grąžinama tokia pat tvarka, kaip ir išstojusiam bei pašalintam iš kooperatinės bendrovės nariui.

11 straipsnis. Kooperatinės bendrovės nario teisės ir pareigos

Kooperatinės bendrovės narys turi teisę:

- 1) rinkti valdymo ir kontrolės organus ir būti į juos išrinktu;
- 2) balsuojant turėti vieną balsą nepriklausomai nuo įmokėto pajaus dydžio;
- 3) dirbti kooperatinėje bendrovėje pagal samdos sutartį;
- 4) gauti nariams skirstomo pelno dalį, proporcingą apyvartos (operacijų) su kooperatine bendrove dydžiui, naudotis bendrovės turtu bei turėti pirmenybę lengvatinėmis sąlygomis naudotis kooperatinės bendrovės teikiamomis paslaugomis įstatuose nustatyta tvarka;
- 5) gauti pelno dalį (dividendą), proporcingą jo pajaus ir, jeigu turtas priskirtas nariams, naujai sukurto turto dydžiui;
- 6) gauti likviduojamos bendrovės turto dalį įstatuose nustatyta tvarka;
- 7) gauti informaciją apie kooperatinės bendrovės veiklą, jos ūkinę būklę ir turtą;
- 8) būti kelių kooperatinių bendrovių nariu, jeigu ko kita nenumato kooperatinės bendrovės įstatai;
- 9) išstoti iš kooperatinės bendrovės.

Kitos nario teisės nustatomos kooperatinės bendrovės įstatuose.

Kooperatinės bendrovės narys privalo laikytis įstatų, vykdyti kooperatinės bendrovės įpareigojimus bei valdymo ir kontrolės organų nutarimus, dalyvauti kooperatinės bendrovės veikloje.

Kooperatinės bendrovės narys atsako pagal kooperatinės bendrovės prievoles, prisiimtas iki jam įstojant, su kuriomis, stodamas į kooperatinę bendrovę, turi teisę susipažinti.

Kooperatinės bendrovės narys atsako tik įdėto pajaus (priklausančio kooperatinėje bendrovėje turto) dydžiu. Įstatuose gali būti nustatyta ir didesnė, bet ne daugiau kaip dvigubo, o draudimo ir kredito kooperatinėse bendrovėse – iki penkiariopo įdėto pajaus (priklausančio turto) dydžio nario atsakomybė.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-823](#), 1995-03-21, *Žin.*, 1995, Nr. 27-601 (1995-03-29), i. k. 0951010ISTA000I-823

12 straipsnis. Kapitalas

Kooperatinės bendrovės kapitalą sudaro nuosavos ir skolintos lėšos. Nuosavos lėšos sudaromos iš narių stojamųjų mokesčių, pajų, ūkinės veiklos pelno bei kitų įstatymuose neuždraustų pajamų šaltinių. Kooperatinės bendrovės kapitalas negali būti sudaromas leidžiant bendrovės akcijas. Kooperatinės bendrovės nuosavas kapitalas, išskyrus pajus, gali būti nedalomas arba priskirtas (visas arba jo dalis) bendrovės nariams.

Nuosavos lėšos sudaro pagrindinį ir rezervinį kapitalą. Pagrindinis kapitalas naudojamas kooperatinės bendrovės ūkinei veiklai ir įsigyti turtui. Rezervinis kapitalas narių (įgaliotinių) susirinkimo nutarimu naudojamas nenumatytoms išlaidoms ir nuostoliams padengti bei kooperatinės bendrovės nariams ir tarnautojams mokėti.

Kooperatinės bendrovės minimalaus nuosavo kapitalo įstatymai nereglamentuoja, tačiau jo turi užtekti įstatuose numatytai veiklai plėtoti.

Atskaitymai į kapitalo rezervo fondą pelną gaunančioms kooperatinėms bendrovėms yra privalomi. Atskaitymų į šį fondą dydis ir jo formavimo tvarka nustatomi įstatuose.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-823](#), 1995-03-21, *Žin.*, 1995, Nr. 27-601 (1995-03-29), i. k. 0951010ISTA000I-823

13 straipsnis. Kooperatinės bendrovės nario pajus

Kooperatinės bendrovės nario pajus yra piniginis, intelektinis, vertybiniai popieriai arba kitas turtinis indėlis, išskyrus žemę.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [I-823](#), 1995-03-21, *Žin.*, 1995, Nr. 27-601 (1995-03-29), i. k. 0951010ISTA000I-823

Pajaus dydis, jo mokėjimo tvarka ir atsakomybė už šios tvarkos pažeidimus, nepiniginių (turtinių) indėlių įvertinimo tvarka nustatoma įstatuose.

Indėliu negali būti turtas, į kurį kooperatinės bendrovės nariui yra apribotos disponavimo teisės. Žemę kooperatinei bendrovei jos nariai gali nuomoti tik naudojimui.

Kooperatinės bendrovės nariams gali būti priskirta tik per jų narystės laikotarpį naujai sukurto turto kooperatinėje bendrovėje dalis, proporcinga jų pajui ir priklausančiam turtui.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [I-823](#), 1995-03-21, *Žin.*, 1995, Nr. 27-601 (1995-03-29), i. k. 0951010ISTA000I-823

Nario pajus ir jam priklausanti turto dalis registruojami apskaitos dokumentuose, o nariui išduodamas narystę ir jam priklausančio kooperatinėje bendrovėje turto dydį patvirtinantis dokumentas.

Kooperatinės bendrovės nariai pajais ir jiems priklausančia turto dalimi disponuoja įstatuose nustatyta tvarka.

14 straipsnis. Pelno skirstymas

Kooperatinės bendrovės pelno skirstymas turi būti patvirtintas narių (įgaliotinių) susirinkime per 3 mėnesius pasibaigus ūkiniams metams.

Balansinis pelnas, atskaičius privalomus mokėjimus, skirstomas:

- 1) atskaitoma į kapitalo rezervo fondą;
- 2) išmokama nariams pelno dalis, proporcinga apyvartos (operacijų) su kooperatine bendrove dydžiui, įstatuose nustatyta tvarka;
- 3) išmokami nariams dividendai, proporcingi jų pajams ir, jeigu turtas priskirtas nariams, priklausančiam turtui.

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [I-823](#), 1995-03-21, *Žin.*, 1995, Nr. 27-601 (1995-03-29), i. k. 0951010ISTA000I-823

Pelno likutis naudojamas įstatuose nustatyta tvarka.

Pajaus dividendas turi būti ribojamas; maksimalus jo lygis nustatomas įstatuose.

Balansinis pelnas apmokestinamas įstatymų nustatyta tvarka, o nariams išmokama pelno dalis, proporcinga apyvartos (operacijų) su bendrove dydžiui, ir pajaus dividendas neapmokestinami.

IV SKIRSNIS. VALDYMAS IR KONTROLĖ

15 straipsnis. Valdymo organai

Valdymo organai yra narių susirinkimas ir valdyba arba valdytojas. Kooperatinės bendrovės valdybos ir revizijos komisijos nariais gali būti Lietuvos Respublikos piliečiai nuo 18 metų.

Kooperatinėje bendrovėje, kurioje yra daugiau kaip 100 narių, narių susirinkimą galima pakeisti įgaliotinių susirinkimu. Įgaliotinių rinkimo tvarka nustatoma kooperatinės bendrovės įstatuose.

16 straipsnis. Narių (įgaliotinių) susirinkimas

Aukščiausiasis kooperatinės bendrovės valdymo organas yra jos narių (įgaliotinių) susirinkimas, kuris:

- 1) priima, šalina kooperatinės bendrovės narius ir įteisina išstojimą iš kooperatinės bendrovės. Susirinkimas tai gali pavesti (išskyrus nario pašalinimą) valdybai (valdytojui);
- 2) keičia ir papildo kooperatinės bendrovės įstatus;
- 3) renka ir atšaukia valdybą (valdytoją), valdybos pirmininką, revizijos komisiją (revizorių) ir jų narius;
- 4) įvertina valdybos (valdytojo) ir revizijos komisijos (revizoriaus) darbą, tvirtina metinę atskaitomybę ir veiklos programą;
- 5) tvirtina pelno (nuostolių) paskirstymą;
- 6) nustato darbo apmokėjimo tvarką kooperatinėje bendrovėje;
- 7) sprendžia kooperatinės bendrovės įstojimo į sąjungas (asociacijas), išstojimo iš jų, struktūrinių padalinių ir įmonių steigimo, veiklos nutraukimo ir kitus organizacinius klausimus;
- 8) priima nutarimą likviduoti arba reorganizuoti kooperatinę bendrovę;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [I-823](#), 1995-03-21, *Žin.*, 1995, Nr. 27-601 (1995-03-29), i. k. 0951010ISTA000I-823

- 9) sprendžia kitus kooperatinės bendrovės veiklos klausimus.

Šio straipsnio pirmosios dalies 6 ir 7 punktuose numatytus klausimus, išskyrus įmonių steigimą ir veiklos nutraukimą, narių (įgaliotinių) susirinkimas gali pavesti spręsti valdybai.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [I-823](#), 1995-03-21, *Žin.*, 1995, Nr. 27-601 (1995-03-29), i. k. 0951010ISTA000I-823

Narių (įgaliotinių) susirinkimą šaukia kooperatinės bendrovės valdyba (valdytojas) kasmet, ne vėliau kaip per 3 mėnesius pasibaigus ūkiniams metams.

Neeilinius susirinkimus šaukia valdyba (valdytojas) savo iniciatyva arba kai to reikalauja revizijos komisija (revizorius) ar ne mažiau kaip 1/4 kooperatinės bendrovės narių (įgaliotinių).

Narių susirinkimas gali priimti nutarimus, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip 1/2 visų narių, įgaliotinių susirinkimas – jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip 2/3 įgaliotinių. Jeigu nustatytas skaičius narių (įgaliotinių) į susirinkimą neatvyko, susirinkimas kviečiamas pakartotinai. Jame nutarimai gali būti priimti, jeigu dalyvauja ne mažiau kaip 1/3 narių arba 1/2 įgaliotinių.

Susirinkime nutarimai priimami paprasta balsų dauguma, išskyrus šio įstatymo 16 straipsnio 2 ir 8 punktuose nurodytus atvejus ir narių pašalinimą, kai nutarimai priimami ne mažiau kaip 2/3 balsų.

Susirinkime balsuojama atviru balsavimu, išskyrus tuos atvejus, kai slaptą balsavimą nustato šis įstatymas, kooperatinės bendrovės įstatai arba to reikalauja ne mažiau kaip 1/10 susirinkime dalyvaujančių kooperatinės bendrovės narių (įgaliotinių). Kooperatinės bendrovės valdybos ir revizijos komisijos nariai renkami slaptu balsavimu.

17 straipsnis. Kooperatinės bendrovės valdyba arba valdytojas

Valdyba yra kolegialus valdymo organas, vadovaujantis kooperatinės bendrovės veiklai tarp narių (įgaliotinių) susirinkimų. Kooperatinėse bendrovėse, kuriose yra mažiau kaip 100 narių, vietoj valdybos gali būti renkamas valdytojas.

Valdyba vadovuja kooperatinės bendrovės ūkinei veiklai, tvarko jos reikalus, atstovauja kooperatinei bendrovei teisme bei kitose institucijose.

Valdybą arba valdytoją renka narių (įgaliotinių) susirinkimas ne daugiau kaip 3 metams. Kol išrenkama valdyba, kooperatinės bendrovės reikalus tvarko steigėjai.

Valdybos narių skaičius ir jos narių bei valdybos pirmininko įgaliojimai nurodomi kooperatinės bendrovės įstatuose bei narių (įgaliotinių) susirinkimo nutarimuose. Narių (įgaliotinių) susirinkimas turi teisę atšaukti valdybos pirmininką (valdytoją) ir valdybos narius nesibaigus jų įgaliojimų terminui. Pasibaigus kadencijai, valdyba vykdo savo įgaliojimus, kol bus išrinkta nauja valdyba.

Valdybos nariai bei valdybos pirmininkas (valdytojas) bet kuriuo metu gali atsistatydinti. Atsistatydinimo tvarka nustatoma kooperatinės bendrovės įstatuose.

Valdyba nutarimus priima posėdyje, kuris laikomas teisėtu, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip 2/3 valdybos narių. Nutarimai priimami balsų dauguma.

Valdybos nariai bei valdybos pirmininkas (valdytojas) privalo atlyginti kooperatinei bendrovei nuostolius, padarytus dėl valdybos nutarimų, priimtų pažeidžiant kooperatinės bendrovės įstatų ar Lietuvos Respublikos įstatymus. Valdybos narių bei valdybos pirmininko (valdytojo) atsistatydinimas ar pašalinimas iš užimamų pareigų neatleidžia nuo dėl jo kaltės susidariusių nuostolių atlyginimo.

18 straipsnis. Veiklos kontrolė

Kooperatinės bendrovės veiklą kontroliuoja revizijos komisija (revizorius), kuri narių (įgaliotinių) susirinkime renkama ne daugiau kaip 3 metams. Narių (įgaliotinių) susirinkimo nutarimu gali būti sudaromos laikinos kontrolės komisijos.

Revizijos komisijos nariais (revizoriais) negali būti kooperatinės bendrovės valdybos nariai ir asmenys, kuriuos su valdybos nariais sieja artimi giminystės ar svainystės ryšiai.

Revizijos komisija (revizorius):

- 1) tikrina kooperatinės bendrovės metinį buhalterinį balansą, kitus apskaitos ir veiklos dokumentus;
- 2) informuoja narių (įgaliotinių) susirinkimą, valdybą (valdytoją) apie kooperatinės bendrovės veiklos pažeidimus;
- 3) ūkiniams metams pasibaigus, narių (įgaliotinių) susirinkimui pateikia išvadą apie metinę kooperatinės bendrovės atskaitomybę ir jos finansinę būklę.

Kooperatinės bendrovės narių (įgaliotinių) susirinkimas, valdyba (valdytojas), revizijos komisija (revizorius) patikrinimams gali kvieisti ekspertus.

V SKIRSNIS.

KOOPERATINĖS BENDROVĖS REORGANIZAVIMAS IR LIKVIDAVIMAS

19 straipsnis. Kooperatinės bendrovės reorganizavimas

Reorganizavimas – tai kooperatinės bendrovės, kaip juridinio asmens, pertvarkymas be likvidavimo procedūros. Reorganizuotų kooperatinių bendrovių visų teisių ir prievolių perėmėjai yra reorganizuojant įsteigtos naujos ir po reorganizavimo tęsiančios veiklą kooperatinės bendrovės.

Kooperatinės bendrovės gali būti reorganizuojamos šiais būdais:

- 1) jungimo;
- 2) skaidymo.

Reorganizavimas kooperatinių bendrovių jungimo būdu galimas:

- 1) prie kooperatinės bendrovės, kuri tęsia veiklą, prijungiant kitas (vieną ar kelias) kooperatines bendroves, kurios kaip juridiniai asmenys baigia veiklą;
- 2) iš kooperatinių bendrovių, kurios kaip juridiniai asmenys baigia veiklą, įsteigiant naują kooperatinę bendrovę.

Reorganizavimas bendrovių skaidymo būdu galimas:

- 1) kooperatinę bendrovę, kuri baigia veiklą, išdalijant kitoms kooperatinėms bendrovėms, kurios tęsia veiklą;
- 2) iš kooperatinės bendrovės, kuri baigia veiklą, steigiant naujas kooperatines bendroves;

3) iš kooperatinės bendrovės, kuri tęsia veiklą, atskiriant dalį, kuri jungiama prie kitos kooperatinės bendrovės arba iš kurios steigiama nauja kooperatinė bendrovė.

Reorganizuojamos kooperatinės bendrovės turi parengti reorganizavimo projektą, kuriame turi būti nurodyta:

- 1) kiekvienos reorganizuojamos kooperatinės bendrovės pavadinimas, buveinė;
- 2) kiekvienos reorganizuojamos kooperatinės bendrovės turto įvertinimas;
- 3) prievolių perėmimas ir perėmimo terminai;
- 4) kooperatinių bendrovių, kurios susijusios su reorganizavimu, narių ir jų pajų skirstymo po reorganizavimo veikiančioms kooperatinėms bendrovėms kriterijai ir taisyklės;
- 5) turtinės ir neturtinės narių teisės po kooperatinės bendrovės reorganizavimo, jų įgijimo terminai;
- 6) po reorganizavimo veikiančių kooperatinių bendrovių laukiami ūkinės veiklos rodikliai;
- 7) teisės, reorganizavimo laikotarpiu suteikiamos kooperatinių bendrovių valdymo organams ir revizoriams.

Kartu su reorganizavimo projektu turi būti parengti kiekvienos po reorganizavimo veikiančios kooperatinės bendrovės įstatai.

Apie numatomą reorganizavimą kiekviena kooperatinė bendrovė privalo viešai paskelbti ne vėliau kaip prieš 30 dienų iki narių (įgaliotinių) susirinkimo, kurio darbotvarkėje numatyta svarstyti jos reorganizavimą. Kiekvienas narys turi teisę per tą laikotarpį susipažinti su reorganizavimo projektu, reorganizuojamų kooperatinių bendrovių veiklos rodikliais bei kopijuoti šiuos dokumentus.

Nutarimas patvirtinti reorganizavimo projektą bei parengtus įstatus priimamas ne mažiau kaip 2/3 balsų.

Kooperatinė bendrovė, kuriai iškelta bankroto byla arba kuriai taikoma neteisminė bankroto procedūra, gali būti reorganizuojama Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymo nustatyta tvarka.

Apie kooperatinės bendrovės reorganizavimą viešai skelbiama du kartus su mėnesio pertrauka. Prieš pirmąjį skelbimą apie reorganizavimą kiekvienam kreditoriui pranešama raštu.

Po reorganizavimo veikiančių bendrovių įstatai registruojami po pirmojo narių (įgaliotinių) susirinkimo.

20 straipsnis. Kooperatinės bendrovės likvidavimas ir likvidavimo tvarka

Kooperatinė bendrovė likviduojama:

- 1) narių (įgaliotinių) susirinkimo nutarimu;
- 2) pasibaigus įstatuose numatytam veiklos terminui;
- 3) likus mažiau narių negu nustatyta įstatyme;
- 4) teismo sprendimu pripažinus kooperatinę bendrovę nemokia;
- 5) teismo sprendimu už Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytus teisės pažeidimus.

Kooperatinės bendrovės likvidavimo tvarką nustato šis ir kiti Lietuvos Respublikos įstatymai bei kooperatinės bendrovės įstatai.

Institucija, priėmusi sprendimą nutraukti kooperatinės bendrovės veiklą, paskiria likvidatorius arba įpareigoja tą padaryti kooperatinės bendrovės valdybą (valdytoją).

Paskyrus likvidatorius, kooperatinė bendrovė įgyja likviduojamos bendrovės statusą. Kooperatinės bendrovės valdyba (valdytojas) netenka savo įgaliojimų. Jos funkcijas perima likvidatoriai, kurie:

- 1) perregistruoja kooperatinę bendrovę į likviduojamą kooperatinę bendrovę;
- 2) viešai spaudoje du kartus, su mėnesio pertrauka, paskelbia apie kooperatinės bendrovės likvidavimą arba praneša kiekvienam kooperatyvo nariui ir kreditoriui;
- 3) atstovauja likviduojamai kooperatinei bendrovei teisme, santykiuose su valstybės valdžios ir valdymo institucijomis bei kitais juridiniais ir fiziniais asmenimis;
- 4) likvidavimo laikotarpiu sudaro kooperatinės bendrovės buhalterinius balansus;
- 5) baigia vykdyti prievolės pagal kooperatinės bendrovės sandorius ir sudaro naujus, neprieštaraujančius likviduojamos bendrovės veiklą reglamentuojantiems įstatymams;

6) per 6 mėnesius nuo likvidavimo paskelbimo dienos priima ir tenkina kreditorių reikalavimus ir pretenzijas, išieško debitorinius įsiskolinimus;

7) išaiškėjus ginčytinoms prievolėms, iš kooperatinės bendrovės turto išskiria atitinkamą sumą joms vykdyti ir įmoka į notariato depozito sąskaitą;

8) patenkina kreditorių reikalavimus. Likusį turtą, praėjus 6 mėnesiams nuo likvidavimo paskelbimo dienos, padalija kooperatinės bendrovės nariams įstatuose nustatyta tvarka, atsižvelgdami į jų pajus ir priklausančio turto dydį (jei turtas priskirtas). Kilus ginčams tarp kooperatinės bendrovės narių dėl likusio turto padalijimo, likvidatoriai sustabdo turto dalijimą. Narių tarpusavio ginčai ir ginčai su likvidatoriais sprendžiami narių (įgaliotinių) susirinkime, o jam neišsprendus – teisme;

9) likvidavimo laikotarpiu teikia kooperatinių bendrovių narių (įgaliotinių) susirinkimui jo nustatytais terminais ataskaitą apie savo veiklą. Baigus likvidavimą, pateikia galutinę ataskaitą.

Likvidatoriai yra solidariai atsakingi kooperatinei bendrovei ir tretiesiems asmenims už nuostolius, kurie susidarė dėl likvidatorių kaltės. Jei likvidatorius veikia atskirai, tai už nuostolius atsako individualiai.

Likviduotos kooperatinės bendrovės dokumentai saugomi Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka. Buvę kooperatinės bendrovės nariai ir jų įpėdiniai turi teisę susipažinti su saugomais dokumentais ir gauti jų nuorašus.

Skirsnio pakeitimai:

Nr. [I-823](#), 1995-03-21, *Žin.*, 1995, Nr. 27-601 (1995-03-29), i. k. 0951010ISTA000I-823

VI SKIRSNIS. KOOPERATINIŲ BENDROVIŲ SĄJUNGOS (ASOCIACIJOS)

21 straipsnis. Sąjungų (asociacijų) steigimas ir veikla

Kooperatinės bendrovės gali jungtis į sąjungas (asociacijas) įstatuose numatytiems uždaviniams spręsti. Sąjungų (asociacijų) nariais gali būti ir kiti juridiniai asmenys (bendrovės, asociacijos, draugijos ir kt.), jei jų narystė atitinka kooperatinių bendrovių sąjungų (asociacijų) tikslus. Kooperatinių bendrovių sąjungą (asociaciją) gali sudaryti du ir daugiau juridinių asmenų.

Kooperatinių bendrovių sąjungos (asociacijos) steigiamos, registruojamos, valdomos, veikia ir likviduojamos tokia pat tvarka, kaip ir kooperatinės bendrovės.

Kooperatinių bendrovių sąjungos (asociacijos) veikia pagal savo įstatus, kuriuos priima jų delegatų (įgaliotinių) suvažiavimai, konferencijos ar susirinkimai. Sąjunga (asociacija) laikoma įsteigta, kai nustatyta tvarka įregistruojama.

Kooperatinės bendrovės ir jų sąjungos (asociacijos) gali dalyvauti tarptautinių kooperacijos organizacijų veikloje ir plėtoti kitą tarptautinę veiklą.

VII SKIRSNIS. BAIGIAMOJI DALIS

22 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Įstatymas įsigalioja nuo 1993 m. liepos 1 dienos.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-823](#), 1995-03-21, Žin., 1995, Nr. 27-601 (1995-03-29), i. k. 0951010ISTA000I-823

Dėl Lietuvos Respublikos kooperacijos įstatymo pakeitimo ir papildymo